

UZTARRIA

ZENBAKI HONEKIN BATERA
+ GUKA ALDIZKARIA

BIZTANLERIAREN ZAHARTZEA

HELTZEN ARI DA

INNOVA

HORTZ KLINIKA

BERTAKOAK,
PROFESIONALAK ETA
KONFIANTZAZKOAK

Jose Artetxe 5
📞 943-02 59 55

**MILAR
LARRAMENDI**

Etzetresna elektrikoak

dyson

Miele

MILAR LARRAMENDIIN AURKI DITZAKEZU
DYSON ETA **MIELE** PRODUKTUAK

www.milar.es webgunean ere aukera zabala

Julio Urkixo, 16 • AZKOITIA • 943-85 18 97 • www.milar.es

KIMUBAT
— PAISAIA

Sortu zure
paradisua etxean.

Kimubat Taldea

Urrestilla bidea 2/g - Azpeitia

943 15 00 85

kimubat@kimubat.eus

www.kimubat.eus

UZTARRIA 256

2023KO URTARRILA

AZALEKO ARGAZKIAREN EGILEA:
KRIS FERNANDEZ

Aurkibidea

5	Iritzia Julene Frantzesena,
<i>Zer ote da?</i>	25	Lehiaketa
6	Hantxe bertan Markel Etxeberria,
Kanarietan bizi den azpeitiarra.	26	Erretratua Jose Mari Azpiazu
alpinista eta idazlea.
8	Nire leihotik Alaitz Ruiz, <i>Airea</i> .	30	Plazan bazan
10	Iritziak Irati Aranguren, <i>Sorpresak</i> ;
Hiromi Yoshida, <i>Zer desberdin</i>
<i>garen!</i>	32	Bestaldetik Iosu eta Joxemiel
Manzisor korrikalariak.
12	Elkarrikketa Ana Colinas musika
eskolako irakasle ohia.	36	Iritzia Miren Segurola,
<i>Inertziatik kontzientziara</i> .
16	Erreportajea Biztanleriaren
zahartzea.	38	Iritzi grafikoa Itziar Aranguren.
24	Iritzia Oier Etxeberria,
<i>Topa dagigun</i> .	42	Klik! Urtearen errepasoa.
		46	Iritziak Amaia Alberdi,
<i>Gaztaina kukuruxto energetikoa</i> ;
Ignacio Arakistain,
<i>Zaharrak berri</i> .

UZTARRIA

TOKIKOM

Argitaratzailea

Urolako Komunikazio Taldea
Koop. Elk.
Soreasu 1. 20730
AZPEITIA
943-15 03 58
uztarria@uztarria.eus
www.uztarria.eus

Zuzendaria:

Julene Frantzesena
Erredaktoreburua:
Ihintza Elustondo
Erredaktore taldea:
Mailo Oiarzabal
Julene Frantzesena
Maialen Etxaniz

Ihintza Elustondo

Diseinu arduraduna
Iñaki Martinez Albizu
Publizitate arduraduna
Angel Sarasua
Zenbaki honetako
kolaboratzaileak:
Alaitz Ruiz

Irati Aranguren
Hiromi Yoshida
Itziar Aranguren
Olatz Alkorta
Oier Etxeberria
Miren Segurola
Amaia Alberdi
Ignacio Arakistain
Leire Ibar

Inprimategia

Antza Inprimategia
(Lasarte-Oria)
Lege Gordailua:
SS-860/2000
ISSN: 1576-7337
Tirada: 2.500 ale

PUBLIZITATEA

ostadar optika
OPTOKIAK - OPTOMETRISTAK

Jose de Artetxe, 17
Tel. 943-810664
AZPEITIA

Ibai Ondo, 28
Tel. 943-850445
AZKOITIA

EGUZKI
belardenda
dietetika
kosmetika naturala

Kale Nagusia, 67 943-50 34 47 **AZKOITIA**
Urtiarre 9 bis 943-15 00 23 **AZPEITIA**

IRENE ALTUNA
JORDAZENA

Loiola-Bide, 26 Tel. 943-81 51 87
www.irenealtuna.com

AZKOITIA

ERLOJU
KONPONKETAK

Arana, 5
AZPEITIA Tel.: 943 81 47 12

KIRURI

JATETXEA

Loiola hiribidea, 24
LOIOLA - AZPEITIA

Tfnua.: 943 81 50 08
Faxa.: 943 15 03 62

Tuba
ehelkularitza

Analakuntza
libros
lehenak
konkistak

Gestioi lanak
Finan administrazioa
Gestio. yerbositariora

Tfn: 943 157 329 Faxa: 943 157 329
Ezkerreko katea: 43-4: libros@tubakomunikazioa.com

**JARRI HEMEN
ZURE IRAGARKIA!**

Aiortza Autoak
Behar duzun konfiantzazko talerari!

Marka guztietako
ibilgailuen konponketak

943-81 19 15
AZPEITIA
aiortza@aiortzaautoak.com

CITROËN **EuroZiffer** **EuroTALLER MULTIMARKA ZERBITZUA**

adi **ARTE ETA
DISENU
ESKOLA
ELKARTEA**

Marraskia eta eskulanak
(haurrak) 17:30 - 19:00

Pintura 16:00 - 17:30
(helduak) 19:00 - 20:30

Talla 18:30 - 20:00

Jose Artetxe kalea, 3
943 81 20 08
arredosolaina@gmail.com
Matraskula urte osoan zabalik

IKA **Instalakuntza Elektrokoak**

argi lanak s.l.

Urko: 618 96 49 95 / Jan: 649 12 02 71
ikaargilanaia@gmail.com www.ikasistemak.com
20730 **AZPEITIA**

"KOLOREAREN ESPARRUAN EZ DUGU MUGARIK"

**URBISTONDO
MARGOAK**

Salbe Auzunea, 35 behea 20730 **AZPEITIA** - Urut.: 943 81 57 81

Zer ote da?

JULENE FRANTZESENA

Azken boladan bitan egokitu zait erretiroa hartu berri duten herritarrei elkarrizketa egitea. Biei ala biei galdetu nien zer moduz zihoakien bizitza lanari utzi ezkero, bueltan begiekin dir-dir eginez "inoiz baino hobeto" bizi direla esango zuten esperoan. Izan ere, erretiroa zerbait ikaragarria bailitzan, inbidiatik egindakoa zen galdera, nolanahi ere. Eta erantzuna, begietan distira zutela emana; espero gabea baina guztiz logikoa.

Ez dakit kasualitatea al den, baina aipatu ditudan bi elkarrizketatuak irakasleak izanak dira hainbat hamarkadaz, eta biek aitortu dute erretiroa hartuta, nolabaiteko tristura sentitzen dutela. Zer, eta lanean ari ziren urte horietan guztietan amesten zuten ueña iritsi, eta ezin kabitut moduko zerbait sentitzen dutela. Eta arrazoiak mila: lankideak, ikasleak, errutina, ariketa mentala, zarata... faltan sumatzea.

Hutsune horiek sentitzearen arrazoia izan daiteke, agian, bizitzaren azken etapara iritsi izana. Jaiotzetik ezin esan, baina gizakiak kontzientzia hartzen duen unetik nahi izaten du handitzea, urteak betetzea, bizitzaren hurrengo etapara jauzi egitea. Umetan nerabe izan nahi, nerabetan gazte, ikasle garaian soldatapeko langile, eta soldatapeko langile garaian jubilatut. Eta gero zer? Zer ote da gero datorrena? Amildegi ertzeko dantza, bizitzaren eta heriotzaren arteko azken martxa.

"Zortekoa, mundu petral eta krudel honetan horraino iristeko aukera izan duena", esango du adinera iritsita erretiroa hartzeko abagunerik izan duen batek baino gehiagok, eta aldiz, "guk ez dugu halakorik izango, eta aprobetxatu", oraindik erretiro garaia urrun samar ikusten duten beste hainbatek. Izan ere, erretiroa hartzea munduan dagoen gauzarik ederrena bailitzan irudikatzen dugu, pertsona batek bizitzan desio dezakeen gauzarik onena bailitzan.

Hitz egiten duzu, baina, erretiroa hartu duen pertsona batekin, bestearekin, eta jabetzen zara zure irudimenean idealizatuta daukazun bizitzako etapa hori aurreko guztien parekoa iruditzen zaiela; hau da, hurrengo faseari begira bizi direla, baina agian, beldurra ere sortzen duela horrek, hezur-haragizko inor ez delako betirako etorri mundura. Bizitzaren azken fasera iritsi eta bizitzen ikasi behar. Zeretik hasi behar, berriz zerora salto egiteko.

Ez dakit zer izango den erretiroa hartzea. Ez dakit erretiroa hartzean zer sentituko nukeen, ezin baitut idealizatuta eta inbidiaz bizi dudana hori estalkia kenduta irudikatu. Ez baitakit erretiroa hartzea iritsiko al garen, hobeto esanda, hartzerik izango al dugun. Eta hartuta ere, nola iritsiko garen bizitzaren azken dantzara. ■■■

**ERRETIROA HARTZEA
MUNDUAN DAGOEN
GAUZARIK EDERRENA
BAILITZAN
IRUDIKATZEN DUGU**

Markel Etxeberria: "Azpeitiko herri giroa ekarriko nuke hona"

TESTUA: **MAIALEN ETXANIZ**

ARGAZKIA: **UTZITAKOA**

Maitasun kontuak tarteko, duela zazpi urte joan zen Markel Etxeberria (Azpeitia, 1990) Tenerifera (Kanariak, Espainia). Han bizi da gaur egun, eta bertan eraiki du bizitza. Dena den, argi dauka azpeitiarra dela eta hala izango dela beti. Hori dela eta, ahal duen guztietan etortzen da herrira, familiakoekin eta lagunekin egotera.

Nolatan iritsi zinen Azpeititik Tenerifera?

Duela zazpi urte etorri nintzen hona, bikotekidea tarteko; izan ere, Gasteizen Ingeles Filologia ikasten ari nintzela ezagutu nuen gaur egun nire emaztea dena. Hura Kanarietakoa da. Hasiera baten, ezagutu eta aurreneko urteetan, Euskal Herrian egon ginen bizitzen, Gasteiz eta Azpeitia artean. Baina urte gutxiren buruan, nire bikotekidea Tenerifera itzuli zen, lana tarteko. Ikasketak amaitu nituenean, Tenerifen master bat egitea erabaki nuen, eta orduan iritsi nintzen hona. Orduz geroztik, hemen bizi naiz. Gaur egun, San Cristobal de La Lagunan bizi gara, Santa Cruz hiriburuaren ondoan.

Horko bizimodura egokitzea asko kostatu al zitzaizun?

Hasieran beti da zaila edonora egokitzea. Hala ere, banuen abantaila bat: ondoan banuen babesa emango zidan pertsona bat. Egia esan, ez zitzaidan ikaragarri kostatu aldaketara egokitzea. Agian, nire izateko era ere izango da, auskalo.

Askok aldatu al da zure bizimodua sorterritik kanpo bizi zarenetik?

Bai. Azpeitian bizi nintzenean, bertan zegoen gurasoen etxea, betiko kuadrilla, herriko lagunak, familia... Bizitza osoa -25 urtera arte egon nintzen herrian- neukan Azpeitian, eta denbora motzean lekuz aldatzean, dena izan zen berria. Hala ere, gauza asko ikasi nituen esperientzia hartatik ere.

Nolakoa da zure egunerokoa La Lagunan?

Ingeleseko irakaslea naiz Lehen Hezkuntzan, La Lagunatik ordu erdira dagoen zentro batean. Astelehenetik ostiralera goizez egiten dut lan, 14:00ak arte, eta arratsaldeetan etxera joaten naiz. Gaur egun, bi ume txiki ditugu, eta haiekin jolasean-eta ibiltzen naiz. Pasiera batzuk ere egiten ditugu. As-

teburuetan, aldiz, askotariko planak egitea atsegin dut. Orain, gainera, futboleko jokatzeko hasi naiz berriro.

Zer gustatzen zaizu hortik gehien, eta zer gutxien?

Bizi garen irla txikia da, baina dena dugu eskura. La Laguna hiri handi samarra da, eta autoa hartuta, dena dugu eskuragarri bost-hamar minututan. Hondartza ere bertan dago. Azpeitiarekin alderatuta, alde nabarmena dago horretan, hemen denetarik baitago eskuragarri. Aldi berean, gutxien gustatzen zaidana ia edozertarako autoa hartu behar dela da. Herrigunea urrun gelditzen da, eta edozertarako hartu behar da autoa. Azpeitian, esaterako, oinez edo bizikletan mugitzen nintzen edonora joateko, eta horretan badago aldea, bai.

Zeren falta sumatzen duzu gehien Euskal Herritik?

Maite dudan jendea eta gure kultura. Parrandak, herriko festak, kuadrilla giroa, poteoa, euskaraz hitz egitea... Ez dakit, berezi egiten gaituen guztia.

Zer ekarriko zenuke hortik Azpeitira? Eta zer eramango zenuke hemendik horra?

Agian, ez naiz oso originala izango, baina hemengo eguraldia eramango nuke horra. Dena den, une oro eguraldi ona egitea ere ez da atsegingarria, zenbaitetan hotza egitea ere nahi izaten dut. Euskal Herriko klimak, ordea, ez du asko laguntzen askotan. Zenbat plan izorratzen dituen euriak... Beraz, eguraldia eramango nuke Kanarietatik Azpeitira. Eta handik herri giro sanoa ekarriko nuke hona, zalan-tzarik gabe: kaleko giroa, poteorako ohitura, eta, noski, lagunak eta familia.

Tarteka egingo dituzu bisitaren batzuk Azpeitira, ezta?

Askotan joaten naiz herrira. Azken urteetan, pandemia tarteko, ez da erraza izan, baina, bestela, sarritan joaten naiz; udan, beti, baita Gabonetan ere. Urtean hiru-lau-bost aldiz joaten naiz, ahal dudan guztietan, alegia. Familiarekin egoteko aprobetxatzen dut, gurasoekin, anaiarekin, ilobekin eta lagunekin. Azpeitira itzultzean beti esaten dut ezer ez dela aldatu dirudiela, denak berdin jarraitzen duela eta dena ondo dagoela; izan ere, hor daude lagunak, betiko jendea, betiko giroa, etxean bezala sentitzea... Ederra da hori. ■

Airea

ARGAZKIA ETA TESTUA: ALAITZ RUIZ

Lau omen dira elementuak, eta elementu horiek guztiak omen gara gu ere. Ura gara, lurra gara, airea, baita sua ere. Lau horiei bosgarren bat gehitzen diegu batzuek: bihotza.

Gehiago edo gutxiago, denek dute tokia gure barrenean, baita zeresana ere.

Airea, adibidez, askatasuna da. Edozein momentutan norabidez aldatzen dena, aldaketaren elementua. Ez dauka ekintzen eta pentsamenduen arteko muga garbirik, eta iritziz aldatzea baimentzen digu.

Idea berriak dakarzkigu, gauzekiko ikuspegi ezberdinak hartzen laguntzen digu. Inspirazioa da, curiositatea, mugimendua. Bizitza eta hazkunde pertsonala.

Eta zu? Identifikatzen al zara elementu honekin? ■■■■

Sorpresak

Sorpresak gogoko ditut, eta zuk?

Asko gustatzen zait sorpresak jasotzea, baina besteei egiten ere ikaragarri gozatzen dut. Gogoan ditudan pertsona bereziei tarteka egiten dizkiet oparitxoak. Norbait buruan ibili eta hura zerekin harritu, edo zerbait ikusi eta norbait burura etorri; beti dabil ideiaren bat nire esku artean.

Definizioz, asalduraren ondorioz gertatutako egoera fisiologiko laburra da. Espero ez den zerbaiten ondoren sortzen den zirrara, hain zuzen. Paul Ekmanek eta Wallace V. Friesenek 1975ean argitaratutako *Unmasking the face* liburuan diotenez, oinarritzko sei emozioetako bat da sorpresa, eta hainbat modutan azalera daiteke, hala nola atsegina edo desatsegina

izan daiteke. Nire jarduna ezusteko onei loturik dator.

Pasa berri ditugu Gabonak, eta zuon gehienon etxeetara ziur iritsi dela opariren bat. Mari Domingi, Olentzero, erregeak, bikotekidea, aita, ama edo lagun ezkutua... hainbaten eskutik izan dugu opariak jasotzeko aukera. Niri ere iritsi zaizkit, eta zain nengoen. Erregaliren bat jakinekoa nuen arren, uste ez nuenen bat ere izan dut.

Gabon egunak eta urtebetetzeak izan ohi dira

**EDOZEIN EGUNETAN
EGITEN DIREN
SORPRESEN ZALEA
NAIZELA ESAN
BEHAR DIZUET**

kutxa magiko gehien eman eta jasotzen dugun aldia.

Gogoratzen al zarete 2017an Olentzerok zer ekarri zizuen? Gogoan al duzue 16 urte egin zenituztenean zer opari egin zizkizuten? Ni neu, ez. Ziur nago pozez jaso nituela, baina ez naiz gogoratzen!

Dena den, baditut etxean maitasun berezia diedan bi objektu. Udako astegun soil batean jaso nituen; biak pertsona ezberdinen eskutik eskuratu nituen arren, egun berean iritsi zitzaizkidan. Zarautzen izan zen. Ez nuen espero bi kide horiek egun hartan ikusterik, baina zaletasun berberak ditugunez, eta herri horretan zegoen emanaldi bat tarteko, beraiek ni han ikustea espero zutenez, sorpresatxo bana eraman zidaten. Ez dugu inoiz elkarri

HAUXE BAI JENEROA!

opariak egiteko ohiturarik izan, beraz, ezustekoa bikoitza izan zen. Eta zuek? Zer erregali dituzue gogoan?

Kontuak kontu, edozein egunetan egiten diren sorpresen zalea naizela esan behar dizuet. Noski, urtebetetzeak eta Gabonak gogoko ditut, baina edozein egunetan norbait berezi sentiaraztea ederra iruditzen zait. Askok behartuta egin ohi dituzte data seinalatuetakoa opariak; beraz, urtean zehar ere berezi sentiarazten zaituzten pertsona horiek argi erakusten dute harremanarekiko inplikazioa. Sorpresa hori prestatzen igaro duten tarteak altxorra da. Hori hala, opari baten kalitatea hura prestatzen pasatutako denboran neurtzen dela deritzot. Zer duzu nahiago,

norbaitek zuretzat erosi duen neguko txapel epel ederra, edo apur bat itsusiagoa izan arren, lagunak berak eskuz josi dizuna? Erostea errazagoa da, aldiz, eskulanari eskaini dion mimoak eta denborak ez dute parekorik.

Aurreko guztia irakurritz, sorpresa materialez soilik ari naizela ematen du. Baina ez! Hamaika eratakoak izan daitezke sorpresak: lagunari eskainitako kafe tertulia, abenturazko arratsalde pasa, etxeko sukaldean gozoki prestatutako afari espero gabea, aspaldian eman gabeko besarkada estua. Zaintza oinarrian hartuta, eta maitasuna eta irudimena jarioan utzita, erraza da. Zuk nolako opariak egin izan dituzu? Eta aurrerantzean nolakoak egingo dituzu? ■■■

HAN ETA HEMEN

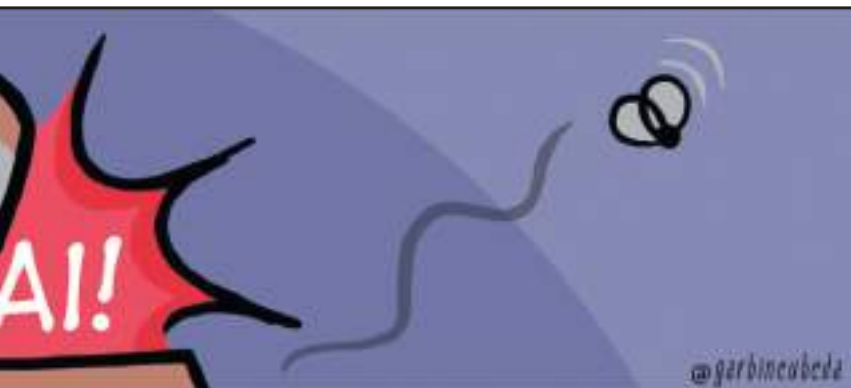
HIROMI YOSHIDA

Zer desberdin garen!

Munduan milaka kultura, pentsaera, ohitura... desberdin daude. Zer desberdin garen! Hona hemen interesgarria egin zitzaidan kasu batean adibidea: Afrikako ichibemba hizkuntzan, *atzo mailo* esaten dute, baita *bihar* ere. Hori jakin nuenean, harritu egin nintzen, iraganeko egun bati eta etorkizuneko beste bati erreferentzia egiteko hitz bera erabiltzea posible zenik inoiz ez zitzaidalako burutik pasatu. Dena den, *atzo* eta *bihar* esateko hitz bera erabilita ere, ez dago nahasterik, aditzetan nabaritu ohi delako iraganaz ala etorkizunaz ari den: "*Mailo* joan zen badiote, *atzo* esan nahi du *mailok*, eta "*mailo* joango da" esatean, berriz, *bihar*.

Baina nola liteke *atzo* eta *bihar* esateko hitz bera baliatzea? Azalpena hau da: bi egun horiek "gaurraren aldameneko egunak" direla. *Mailoren* esanahia horrela definituta, *mailo atzo* edo *bihar* besterik ez da, ez dago beste aukerarik. Horrela ikusita, bi denbora horiei erreferentzia egiteko hitz bera erabiltzea ez da hain arraroa. Esan nahi dudana da mundu zabal honetan gauzei begiratzeko eta gauzak sailkatzeko modu asko daudela, desberdinak eta interesgarriak.

(Ichibembaren berri nire irakaslea zen Yasutoshi Yukawak eman zidan. Eskerrik asko!). ■■■

"Gehien gustatzen zaidana egiteko aukera eman dit lanak"

ANA COLINAS MUSIKA ESKOLAKO IRAKASLE OHIA

Azaroan eman zituen azken solfeo eta piano eskolak. Erretiroa hartzea idealizatuta bazuen ere, lanari utzita, pena puntua sentitzen duela aitortu du. 38 urteko ibilbidea errepasatu du, berriz jaiotz gero erizain izatea gustatuko litzaiokeen irakasleak.

Testua: **Julene Frantzesena**. Argazkiak: **Julene Frantzesena eta utzitakoa**.

Juan Antxieta musika eskolan ia lau hamarkadaz aritu da irakasle lanetan Ana Colinas (Azkoitia, 1959). Azkoitian jaio bazen ere, aitaren lana tarteko, 3 urterekin Zumarragara (Gipuzkoa) joan zen familiarekin bizitzera, eta nongoa den galdetuz gero, argi erantzuten du: "Zumarragakoa naizela esaten dut, nahiz eta han baino urte gehiago daramatzadan Azpeitian bizitzen". Hain zuzen, 1983an ezkondu eta Azpeitira etorri zen bizitzera, eta ordutik aritu da musika eskolan pianoa eta solfeo irakasten. Erretiroa hartu berri du.

Noiz hasi zinen Azpeitiko musika eskolan lanean?

17 urterekin hasi nintzen Zumarragan musika saioak ematen. Gurasoen elkarrekin hainbat ikastaro-eta antolatzen zituen, eta musika saioak eman nahi al nituen esan zidan. Astean hirutan ematen nituen eskolak, iluntzeetan. Gero, musika eskola eratu zuten Zumarragan, eta han hasi nintzen lanean; hiru bat urte egin nituen han. Azpeitira bizitzera etorri nintzen lehen urtean hara joan-etorrian ibiltzen nintzen Urola trenean egunero. Egun batean anaiak esan zidan Azpeitiko musika eskolan piano eta solfeo irakasle bat behar zutela irakurri zuela egunkarian, eta galdetu egin nuen. Froga egin nuen, eta gaur arte.

38 urte egin dituzu, beraz, Azpeitiko Juan Antxieta musika eskolan. Erraza egin al zaizu erretiroa hartu eta bizitzako beste etapa bati ekitea?

Ez pentsa. Pena ere sumatzen dut. Askotan, ohera joatean, "bihar ez daukazu lanera joan beharrik" esaten diot nire buruari. Beti pentsatu izan dut hori ikaragarria izango dela, baina orain, garaia iritsi zaidanean, pena pixka bat sentitzen dut. Lanean jarraitu izan banu hurrengo egunean eskola zeini emango niokeen pentsatzen hasten naiz, eta horrek nostalgia sortzen dit. Kontua da dagoeneko nire lankide izan diren kideetako batzuek ere hartu dutela erretiroa, eta beste batzuk hartzeko bidean dira. Horixe da dagoena.

Denboran atzera eginda, nola oroitzen dituzu hastapenak?

Oktogonoan ematen genituen eskolak, eta Karmelo Etxegarai Ikastolakoekin partekatzen genuen eraikina. Oso zaila izaten zen ordutegiak-eta antolatzea; izan ere, ikastolaren ordutegiaren arabera antolatu behar izaten genuen musika eskolakoa. Sasoi hartan berandu bukatzen genituen saioak, etxera berandu joaten ginen, eta ordurako ja alaba ere jaiota zegoen. Hasiera haietan horixe izan zen gogorrena.

Urte hauetan guztietan, aldaketak izan al dira musika eskolaren jardunean?

Bai, aldaketa pila bat izan dira. Ikasle kopuruan izan da aldaketa nabarmena; hasieran, agian, 30 ikasle izaten genituen klase batean, eta astean hirutan izaten ziren eskolak, errefortzu saioak ere eskaintzen genituen... Azken urteetan ez dugu hainbeste ikasle izan, eta birmoldatu egin behar izan dugu jarduna, batez ere, diru kontuak tarteko. Izan ere, erakunde publikoen dirulaguntzak jasotzen ditu musika eskolak, baina aurrekontuaren zati handiena ikasleen kuotetatik lortzen du. Langileon soldatak ez dira izan itzelak, baina hilero jaso dugu diru saria, ez da sekula itxi musika eskola, eta hori ere kontuan izan behar da.

Bide berriak ere jorratu dituzue, ezta?

Bai. Sasoi batean ikastetxeetan saio pedagogikoak eskaintzen genituen, ikasleek musika eskola ezagutzeko. Gauzak aldatu egin dira, ordea; azken urteetan, besteak beste, bide berriak urratu ditugu: Marea Urdinako kideekin, San Martin egoitzako egoiliarrekin nahiz Antxieta etxekoekin egin izan ditugu musika saioak. Izugarrizko esperientzia izan da, eta ikasteko bide bat ere bai. Oso-oso gustura aritu naiz, pertsona maitagarriak ezagutu ditut. Adibidez, ama San Martin egoitzan bizi izan zen bost urtez, eta hura hil eta gero bere lagunekin egin izan nituen saioak; pena eta poza, biak sentitzen nituen.

Piano ikasketak ez ezik, irakasle ikasketak ere egina zara. Sekula aritu al zara hezkuntza arautuan lanean?

Piano ikasketak egiten ari nintzela, amak esan zidan hori bakarrik ez ikasteko, musikatik bizitzea oso zaila zelako. Irakasle ikasketak egitea erabaki nuen, atera nuen eta titulua etxean daukat, baina sekula ez naiz aritu horretan lanean. Izan da musika eskolatik irakaskuntzara jauzi egin duen irakaslerik, eta sasoi batean pentsatu izan nuen neuk ere urratsa egitea, baina... Egia esan, ez dut tentaziorik izan, musika eskolan gustura aritu naizelako.

Lanean gustura aritzea bezalakorik ez dago, ezta?

Hala da. Lankideak lagunak izan ditut, eta hori oso garrantzitsua da. Udako oporren ostean, lanera itzultzeko gogoarekin egoten nintzen, haiekin egoteko. Gainera, lanak gehien gustatzen zaidana egiteko aukera eskaini dit: pianoa jotzea. Arazoak izan ditut, noski, eta gorabeherak ere bai; soldatak tarteko, ordutegiak zirela-eta gurasoekin... Arazo horietako batzuk arrazoituak zirela konturatu naiz urteen poderioz, eta beste batzuk, berriz, ez. Ikasleekin ere oso gustura aritu naiz.

Zer izan da zuretzat Azpeitiko musika eskola?

Bizitza bat, musika oso garrantzitsua delako niretzat. Baina izatez, eskolak ematea baino gehiago

gustatzen zait pianoa jotzea. Piano ikasketetako azken urtea Donostiako kontserbatorioan egin nuen –ordura arte Zumarragan prestatzen nintzen eta azterketak egiten nituen Donostian–, eta ikaskide izan nuen Mari Jose Barandiaran. Hark bikotea osatzea proposatu zidan, kontzertuak-eta eskaintzeko, eta tentazioa izan baldin banuen ere, ez nintzen animatu; izan ere, ordurako ezkondata nengoen eta lehen alaba jaiota zegoen. Beste piano jotzaile batekin osatu zuen bikotea, eta arrakasta izan zuten; Europan barrena hainbat emanaldi eskaini zituzten.

Arantza hori gelditu al zaizu?

Pixka bat bai. Pandemia garaian, adibidez, pianoa irtenbidea izan zen niretzat. Senarra eta biok etxeratze agindua ezarri baino lehen etxeratu ginen; artean kasu bakan batzuk zirela eman genuen positibo, hileta batean izan ostean. Ordutik, goizero dutxatu eta pianoa jotzen nuen. Abesti bat grabatu eta egunero-egunero bidaltzen nien gertukoei eta etxekoei. Lagun batek bideo guztiak gorde zituen, eta azaroan urteak egin nituenean, denak bidali zizkidan bueltan. Askotariko abestiak jotzen nituen: euskal kantak, filmetako musika bandak, pop doinuak...

Piano irakasle ez ezik, solfeokoa ere izan zara.

Solfeoa beste kontu bat da. Niri erraza egiten zitzaidan solfeoa ikastea, baina sasoi hartan ikustekoa zen zer hiztegi erabiltzen zen solfeoa ikasterakoan... 8 urterekin buruz ikasten nuen dena, zer esaten nuen ulertu gabe, baina gerora, zentzua hartu nion ikasitakoari. Horregatik, izugarria izan da niretzat solfeo eskoletan ikasleek izan duten garapena ikustea. Izan ditut gauzak ulertzeko gaitasunik ez zutela uste zuten ikasleak, baita entzumen edo ikusmen arazoak zituztenak ere, eta haiek aurrera nola egiten zuten ikustea ikaragarria izan da. Ikustekoak ziren pausoak egindakoan haiek izaten zituzten satisfazio aurpegiak. Bestalde, pianoa ikasle oso-oso onak izan ditut, eta hori ere ikaragarria da; asko izan dira, gainera.

Gaur egun musikari den ikaslerik izan al duzu?

Bai. Niretzako musikaria ez da didaktikoki eta pedagogikoki ona den hori, beste dohain bat duena baizik, eta halako ikasleak izatea ere egokitu zait bidean. Ikasle batzuek kanta bat aipatu eta jotzeko gaitasuna zuten. Galdetu izan nien non eskuratu zuten partitura, baina kanta entzunda aski zuten haiek. Nik, adibidez, ez dut izan gaitasun hori. Pianoa jotzen oso ondo moldatzen nintzen, ez baitzitzaidan batere kostatzen zortzi ordu pianoa ikasten eta jotzen aritzea; gainera, horretarako

Hainbat haur biolina jotzen eta Colinas pianoan, musika eskolak Zelaixo antzokian 1990ean egin zuen emanaldi batean. **UTZITAKOA**

**"LANAK GEHIEN GUSTATZEN
ZAIDANA EGITEKO AUKERA ESKAINI
DIT: PIANO A JOTZEA"**

**"NIRETZAKO MUSIKARIA EZ DA
DIDAKTIKOKI ETA PEDAGOGIKOKI
ONA DEN HORI"**

**"GARAIK ASKO ALDATU DIRA,
MUSIKA IKASKETEK EZ DUTE LEHEN
ZUTEN PISUA"**

erraztasuna nuen. Beti sumatu izan dut nigan ikasle batzuek zuten dohain hori izatearen falta.

Berriz ere lan mundura itzuliko bazina, musika eskolako irakasle izatea nahiko al zenuke?

Ez dut uste. Erizain laguntzaile ikasketak ere eginda dauzkatz; izan ere, ikaragarri gustatu izan zait beti medikuntzaren arloa. Inoiz ez naiz horretan aritu, nahiz eta lanerako deitu zidaten. Gure garaian, derrigorrezko ikasketak bukatzean, ez ziguten zer eskaintza zegoen-eta askorik azaldu, eta musikaren munduan nenbilenez, horretan segitu nuen.

Orduan medikuntzaren munduaz zerbait azaldu izan balidate... Medikua ez, baina erizaina izatea nahiko nukeela uste dut.

Pianoa alde batera lagata?

Ez, ez, pianoa jotzen jarraituko nukeen, baina ez ogibidea delako.

Nolako irakaslea izan zarela esango zenuke?

Zorrotza eta gogorra, urteen joanarekin erlaxatu egin naizen arren. Nik ikasle izan nintzen garaian bezala, ikasle guztiek dena ondo egin zezaten eta nota onak atera zitzaten nahi izaten nuen. Garaiak asko aldatu dira, musika ikasketek ez dute lehen zuten pisua, eta zure ikasle guztiak ez direla kontserbatoriora joango ulertzen ez duzun bitartean... Zentzu horretan, denborarekin ikusi dut ikasleek gustatzen zaien hori ikasi behar dutela. ■■■

Zahar dator aldi berria

Azpeitiko populazioak 2031. urtera bitartean izan dezakeen bilakaera ezagutzeko, azterketa egin du Siis zentroak udalaren eskariz. Ikerketaren arabera, 2031. urtean azpeitiarren ia laurdenak 65 urtetik gora izango ditu, eta mendekotasuna duten pertsonen kopurua %34 haziko da urte horretara bitartean. Errealitate horren aurrean, hainbat egitasmo ditu udalak esku artean. Besteak beste, egoitza berriaren proiektuari lotuta, zenbait aldaketa egin dituzte San Martin egoitzan.

Testua: **Ihintza Elustondo.**

Argazkiak: **Kris Fernandez eta Arnaitz Rubio Aprea.**

Biztanleria zahartzen ari da. Lehengo hamar senideko familiak desagertu dira, eta haur batekoak edo bikoak dira egun ohikoenak, haurrak izatea erabakitzen baldin bada. Era berean, bizi itxaropena asko luzatu da azken hamarkadetan. Gizartea aldatzen ari da, bizimodua ere bai, eta horrek, nahitaez, demografian eragin zuzena izango du. Errealitate horrek gaiak pentsatzen jarri beharra ekarri du, biztanleriaren aldaketak zaintza sistemarekin lotura zuzena duelako. Horri lotuta, Azpeitiko Udalak ikerketa bat gauzatu du, populazioak 2031. urtera bitartean izan dezakeen bilakaera ezagutzeko eta urte horretan adinekoek izan ditzaketen Gizarte Zerbitzuen beharrak aurreikusteko. Hona hemen datu esanguratsu bat: Azpeitiko biztanleriaren ia laurdenak 65 urtetik gora izango ditu 2031n.

Siis dokumentazio eta ikerketa zentroak garatu du aipatutako ikerketa, udalak eskatuta. Hori bai, zentro horrek nabarmendu du datuak "kontuz" hartu behar direla, Azpeitia "herri txikia" denez, baliatutako hipotesietan "aldaketa txikiak" izanez gero, horiek emaitzetan "eragin nabarmena" izan dezaketelako.

Azterketa horren arabera, populazioa %7,5 haziko da, gutxi gorabehera, 2018. eta 2031. urteen artean. Adinekoen populazioa -65 urtetik gorakoena-, gainera, populazio orokorra baino dezente gehiago haziko da; %27,3, hain zuzen ere. Aurreikuspenen arabera, 3.914 adineko izango dira Azpeitian 2031n. Haurren kopurua %20 gutxituko da urte horien artean, eta 65 urtetik gorakoena %18 hazi. Populazioaren batez besteko adina, berriz, 44 urtetik 46 urtera igaroko da. Biztanleriaren zahartzearekin batera, gora egingo du haren dependentzia mailak ere: mendekotasuna duten pertsonen kopurua %34 haziko da. Beraz, zailtasunak dituen populazioa gehiago haziko da populazio orokorra baino.

Zientziaren eta medikuntzaren aurrerapenek eraginda, gero eta urte gehiagoz bizi dira herritarrak. Horrenbestez, bizi itxaropenak gora egingo du datozen urteetan. 2018. urtean, gizonak 80,5 urtera arte bizi ziren batez beste, eta 2031n 83,8 urte egitera iritsiko direla aurreikusten da; 3,3 puntu egingo du gora haien bizi itxaropenak. Ondorioz, adineko gizonen artean 80 urtetik gorakoek duten pisua ere nabarmen haziko da. Emakumeen bizi itxaropena ez da gizonena bezainbeste luzatuko epe berean: 2,4 puntu. Izan ere, emakumeen bizi itxaropena dagoeneko altua da; 2018. urtean, 86,5 urtera arte bizi ziren batez beste, eta 88,9 urtekoa izango da haien bizi itxaropena 2031n. Emakumeen bizi itxaropena gizonena bezainbeste haziko ez denez, 80 urtetik gorako emakumeen kopurua ere ez da gizonena bezainbeste haziko. 65 urtetik gorakoan artean, aldiz, ez da hainbeste aldatuko sexuaren arabera pisua.

Herritarren bizi itxaropena luzatzeak horiek mendekotasun egoeran pasatuko dituzten urteak luzatzea eragingo du. Azterketan jasotakoaren arabera, aurreikusten da 691 herritarrek izango dutela mendekotasun arriskua edo mendekotasun egoera 2031. urtean –2018 amaieran, 596 azpeitiarrek zuten mendekotasun onartua–. 2031n mendekotasunen bat duten hamar pertsonatik ia lauk mendekotasun arina izango dute, hamarretik hiruk mendekotasun larria eta laurdena baino zertxobait gutxiagok mendekotasun handia.

Gizarte Zerbitzuen eskaerak, gora

Mendeko pertsona kopuruaren gorakadaren ondorioz, 2031n Gizarte Zerbitzuen eskaera tasa handitu egingo dela espero dute azterketaren egileek. Igoera hori %4,2koa izango dela aurreikusi dute ikerketan, baina Siisen arabera, handiagoa izan daiteke, "laguntza informalaren eskuragarritasunaren arabera".

Biztanleriaren bilakaeran eragin zuzena duen beste faktore garrantzitsu bat da ugalkortasunarena; hau da, munduratzeko den ume kopurua. Ugalkortasun Indize Sintetikoa da horren berri ematen duen datua; emakume batek bere urte ugalkorretan zenbat haur izango lituzkeen adierazten du Ugalkortasun Indize Sintetikoak. Eustatek lurraldeka ematen ditu datu horiek, eta Gipuzkoan 1,48 ume izan zituen batez beste emakume bakoitzak 2018an. Siisen arabera, Azpeitiko Ugalkortasun Indize Sintetikoa ondo egokitzen da Eustatek Gipuzkoarako ematen dituen datuetara. Eustaten aurreikuspena da ugalkortasun indizea handitzen joango dela datozen urteetan. 2030. urtean datu hori 1,59koa izatea espero dute Gipuzkoan. Beraz, aurreikuspenen arabera, haur gehiago jaioko dira datozen urteotan.

Era berean, INE Espainiako Estatistika Institutuak Gipuzkoarako egiten dituen proiektzioetan aurreikusten da haurrak izateko adina zertxobait aurreratuko dela, immigrazioaren eraginez. 20-34 urte bitarteko emakumeen erditzeak hazi egingo dira; 35 urtetik gorakoenak, berriz, murriztu.

Datuen artean, bada bitxikeria bat ere: neskak baino mutil gehiago jaiotzen dira munduan. Herrialde gehienetan, 105 mutil jaiotzen dira ehun neska jaiotzen diren bakoitzeko. Dena den, Azpeitian diferentzia hori handiagoa da urte gehienetan; esku artean dituzten datuak kontuan izanda, 109,9 mutil jaiotzen dira batez beste ehun neskako.

Aipatutako aurreikuspenak mahai gainean izanda ere, migrazioak asko baldintza dezake populazioaren etorkizuneko bilakaera. Eustatek Gipuzkoarako aurreikusten du immigrazioa mantendu eta emigrazioa txikitu egingo dela; beraz, migrazioak goranzko joera txiki bat izango du. INEk Gipuzkoarako egiten dituen proiektioetan, aldiz, migrazio tasak gutxitzen joango direla aurreikusten du.

Iturri guztien arabera, zaintza informala eskuratzeko zailtasun handiagoa izango da etorkizunean. Izan ere, lehen informalki erantzuten zitzaion zaintzaren zati handi bati, etxean, baina gero eta zailago bilakatu da hori horrela izatea, gizartea aldatu egin delako; emakumea lan munduan txertatu delako, besteak beste. Gainera, biztanleria zahartzearekin batera, beste pertsona bat zaintzeko adinean dagoen herritar kopurua murritzutxo egingo da. Hori neurtzeko, Zaintzaile Potentzialen Indizea (ZPI) erabili daiteke; ZPIak neurtzen du 70 urtetik gorako pertsona bakoitzeko 49 eta 69 urte bitarteko zenbat zaintzaile potentzial dauden. 2018 eta 2031 bitartean, ZPIa %18 murritztea espero dute.

Beraz, datuek argi erakusten dute gizartea zahartzen ari dela eta mendeko pertsonen kopuruak gora egingo duela datozen urteetan. Horrek Gizarte Zerbitzuen eskaria areagotuko du; izan ere, gero eta pertsona gutxiago egongo dira adineko herritarrek zaintzeko adinean, eta joerak erakusten du zaintza informalak ere behera egingo duela. Hala eta guztiz ere, Siisen ikerketaren arabera, gaur egun zerbitzu prebentiboetan inbertitzeak etorkizunean zerbitzu pisutsuagoen erabilera murritztea eragin dezake. Ikerketa zentroak jaso duenez, badago hori horrela dela esateko "nahikoa ebidentzia": etxeko laguntzak eta eguneko estimulazio zerbitzuek eragin dezakete horretan, baita laguntza teknikoek eta etxebizitzaren egokitzapenak ere.

**65 URTETIK GORAKOEN
KOPURUA -%27,3-
POPULAZIO OROKORRA
-%7,5- BAINO
GEHIAGO HAZIKO DA**

**ZAINTZA INFORMALAK
BEHERA EGINGO DU,
ETA GIZARTE
ZERBITZUEN
ESKARIAK GORA**

Udala, prebentzioa lantzen

Siisek egindako ikerketaren emaitzak esku artean, Azpeitiko Udalak nabarmendu du prebentzio lana egiten jarriko dituela indarrak. Nagore Alkorta Azpeitiko alkateak azaldu duenez, gizartearen zahartzearen aurrean, udalaren helburua da adineko pertsonen ahalik eta denbora gehienez etxean bizi nahi badute, horretarako baliabideak ezartzea, eta etxean bizitzea posible ez den kasuetan, etxean bezala senti daitezen bermatzea. Haren arabera, etxez etxeko laguntza izan da orain gutxira arte mendekotasun txikiena zutenei eskainitako zerbitzua, eta San Martin egoitzakoa, berriz, mendekotasun handiena zutenei eskainitakoa. Dena den, bi mutur horien artean ez zegoen bestelako aukerarik, eta eskala hori zabaltzea nahi izan dute, egoitzara iritsi arteko tarte luatzeko, "jende gehienak etxean zaindua izatea" nahi duelako. Bide hori jorratzeko, hainbat proiektu ditu esku artean erakundeak; batzuk dagoeneko martxan, eta beste batzuk bidean dira.

Etxez etxeko laguntza integrala

Etxez etxeko laguntza integrala da udalak martxan duen zerbitzuetako bat. Urte hasieran abiarazi zuen proiektu hori erakundeak, Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzarekin, oraindik etxean bizitzeko gai diren edo horretarako hautua egin duten mendeko pertsonen zaintzarako. Aurrez martxan zen etxez etxeko laguntza osatzea da zerbitzu berri horren helburua, Leire Goenaga Gizarte Zerbitzuetako batzordeburuak azaldu duenez: "Bereiz, etxez etxeko laguntzaren helburua ez da soilik adinekoei garbiketa lanak egiten laguntzea, baina askotan, horretara mugatzen da zerbitzua, eta beraz, ez du betetzen zaintza pertsonalari dagokion atala". Hutsune horri erantzuteko, azken urteetan aldaketa ugari egin dituzte etxez etxeko laguntzan, eta 2022. urtean beste urrats bat egin du erakundeak,

etxez etxeko laguntza integrala martxan jarritz.

Goenagaren arabera, mendekotasun maila txikia duen herritar batek, agian, nahikoa du etxez etxeko ohiko laguntza jasotzea, baina mendekotasun hori areagotzen doan heinean, haren beharretara hobeto egokitzen da etxez etxeko laguntza integrala. Izan ere, zerbitzu hori jasotzen

dutenei egunero, 24 orduz, bermatzen diete arreta profesionala. Horiei "erreferentziatzeko pertsona bat" izendatzen diete, eta gainbegiratze eta larrialdi zerbitzua eskaintzen die pertsona horrek. "Zerbitzuak etxean hobeto zainduta egoten laguntzen die. Edozein ordutan dei diezaioke beren erreferenteari: asteburuetan, gauean..."

Zinegotziak adierazi duenez, etxez etxeko laguntza integralaren bidez, luzatu egiten da adinekoei egoitzara joateko denbora.

"Herritarrei galdetzen badiezu, gehienek ez dute nahi egoitzara joatea, etxean zaindu ditzaten nahi dute. Egindako azterketen emaitzek erakusten dutenez, etxez etxeko laguntza integrala jasoko ez balute, hiru pertsona dagoeneko San Martin egoitzan egongo lirateke".

Etxebizitza tutelatuak

"Mendekotasunik ez edo mendekotasun oso txikia" duten adineko pertsonentzako hamabi etxebizitza tutelatu eraikitzen ari da udala Elizkaleko 24, 26 eta 28 zenbakien orubean. Orain arte udalak ez zuen etxebizitzarik kalifikazio horrekin, nahiz eta herriko zenbait gunetan badituzten larrialdiko beste etxebizitza batzuk, antzerako beharrei erantzuten dietenak. Etxebizitza tutelatuak honako profil hau duten herritarrentzako dira: autonomoak, mendekotasun mailarik ez dutenak edo gradu bateko mendekotasun maila dutenak.

Hamabi etxebizitza eraikiko dituzte Elizkalean; horietatik lau bi logelakoak izango dira, eta zortzi logela batekoak. Orotara, hamasei plaza izango dira. Udal ordezkariak azaldu dutenez, halako espazio batean bizi ohi diren pertsona gehienek bakarrik bizitzea nahi izaten dute, baina

zenbait kasutan, baita binaka ere: senar-emazteek, anai-arrebek...

Etxebizitza tutelatuetan, herritar bakoitza bere etxebizitzan bizi ohi da, baina etxe horrek elementu komun batzuk izaten ditu. Gainera, arreta jaso ohi dute hango bizilagunek: janaria prestatzen laguntzen diete, psikologoaren edo terapeuten laguntza jaso dezakete...

Udalak aurreikusten du martxo-apirilerako amaituko dituztela obrak, baina gero jantzi egin beharko dira etxebizitzak, eta horrek luzatu egingo du proiektua martxan jarri arteko denbora. Gainera, erabiltzaileen profilak zehaztu beharko dituzte, eta haiek bete beharko dituzten baldintzak jasotzen dituen araudia osatu beharko dute. Etxebizitza tutelatuak martxan jartzerako, udazkena izango dela aurreikusten du udalak. Jendea informatzeko hitzaldiak antolatzeko asmoa ere badu erakundeak.

bertako -REKIN BAI!

igogailuak | ascensores

ORDTARIKO ZERBITZUA

100€-tik/hileko

- Geroztik mantentze-lan profesionalari
- Geroztik benetako 24/7/365 zerbitzuari

GIPUZKOA

943 903 450

www.bertako.eus

Egoitza berriaren proiektua

Azpeitiko Udalak eta Gipuzkoako Foru Aldundiak 2021eko azaroan jakinarazi zuten gizarte beharrei erantzungo zien eraikin bat egiteko asmoa zutela Perdillegiko eremuan. Alkortak azaldu duenez, San Martin egoitza egun kokatzen den gunea handitu nahi zuten berez, biztanleriaren zahartzeari eta herritarren beharrei erantzuteko, baina eremu horretako "uholde arriskuak" tarteko, ez zen hori posible izan. Orduan erabaki zuten beste gune batean egoitza berria egiteko hariak mugitzen hastea.

Alkateak adierazi duenez, egoitza berri hori egiteko, aldundiarekin harremanetan jarri ziren, eta "gauza bat argi" adierazi zioten erakundeari: "Orain arteko kudeaketa ereduari eutsi nahi diogu; hau da, irabazi asmorik gabeko entitate batek kudeatzea nahi dugu zaintzarekin loturiko zerbitzua. San

Martin egoitzako fundazioak kudeatzen du egungo egoitza, eta eredu hori mantentzea nahi genuen proiektu berrian". Haren arabera, aldundiak begi onez ikusi zuen hori, fundazio gehienak "desagertzen" ari direlako.

Aldundiak eta udalak dagoeneko adostuta dute zer zerbitzu jarriko dituzten eraikin berrian. Guztira, 125 plaza izango ditu egoitza berriak. Horietatik 110 adinekoei zuzendutakoak izango dira, eta hamabost desgaitasun psikikoa dutenei zuzendutakoak. Gainera, 20-30 pertsonari zuzendutako eguneko zentroa ere izango da Perdillegiko gune berrian.

Ohiko zahar etxeen eredua irauli nahi dute egoitza berriarekin. "San Martin egoitzan oraindik batzuek logelak partekatzen dituzte, eta hori saihestu eta bizikidetza unitateak bultzatu nahi ditugu:

hau da, egoiliar bakoitzak berarentzako soilik izango den espazio bat izatea ziurtatu nahi dugu, horiek etxean bezala sentitu ahal izateko. Logela, egongela... izango ditu pertsona bakoitzaren bizikidetzak unitateak". Alkatearen arabera, dagoeneko zenbait herritan martxan daude horrelako ereduak, eta funtzionatu egiten dute. "Egoiliar bakoitza etxetxo txiki batean bezala bizi da, eta beste egoiliarrekin partekatzen ditu zenbait elementu; sukaldea, esaterako". Horrela, senitartekoak etortzean, horiek egoiliarrentzako janaria presta dezakete, besteak beste. "Zaintzaren ereduak aldaketa bat egin behar dela ikusten dugu. Pertsona horiek ahalik eta autonomoenak izan daitezen saiatzea da helburua, eta dauden lekuan daudela, etxean bezala senti daitezen ahalegintzea".

Horrez gain, egoitza berria Perdillegin egingo dela ere adostuta dute dagoeneko udalak eta aldundiak, eta zerbitzu soziosanitarioak eskaintzen dituen Matia fundazioak garatuta dauka eraikinaren aurreproiektua. Kontu horietan adostasuna adierazi dute bi aldeek, eta udalak Hiri Antolamendurako Plan Orokorraren aldaketa martxan jarri du, gune hori etxebizitza erabilerarako izendatuta dagoelako.

Egoitza berria Perdillegin egiteko, han kokatzen den eta Perretxiko izenez ezagutzen den eraikina bota egin beharko dute, baita Juan Antxieta musika eskola, Atzegi nahiz Udal Euskaltegia hartzen dituen eraikina ere. Hori horrela, musika eskola Dinamora lekualdatuko dute, eta Udal Euskaltegia eta Atzegi Perez Arregi plazako Telefonica zenaren gunera.

Gaur-gaurkoz, proiektua gauzatu ahal izateko finantziario formula aztertzen ari direla adierazi du alkateak: "Aldundia eta udala proiektua gauzatzeko finantziario formula ezberdinak aztertzen hasiak dira".

Era berean, eraikin berriaren proiektua martxan jartzen hasi zirenean, San Martin egoitzako fundazioa nola zegoen aztertzea erabaki zuten, helburua fundazio horri eustea zela kontuan izanda, dimentsio horretako proiektu bati ekin aurretik entitatearen egoera xehetasunez ezagutzeko. "GSR enpresa kontratatatu genuen San Martin egoitzaren bideragarritasun azterketa egiteko; finantziarioari nahiz langileen kudeaketari dagokionez, egoera zein zen jakin nahi genuen. Emaitzak esku artean izanda, kudeaketari dagozkion zenbait neurri hartu behar zirela ondorioztatu genuen, fundazioa bizirik mantendu nahi bazen behintzat. Eta zuzendaritzan aldaketa egitea erabaki genuen", azaldu du alkateak. Gaur-gaurkoz, GSR arduratzen da San Martin egoitzako zuzendaritzaz; Beatriz Gelbenzu da egoitzako zuzendari berria. ■■■

Topa dagun

OIER ETXEBERRIA

Noizbait gazte izandako guraso askoren buruhauste nagusia beren seme-alabek zer edaten duten xehetasunez jakitea da. Horrela, familia oturuntzak solasaldi deserosoz betetzen dira. Garagardoa eta lejia eskatzen dutenetz, konbinatuak, kolore arrarodun *plata o plomo* txupitoak; belaunaldiz belaunaldi irteten geroz eta lehenago hasten ote diren susmo oinordetzan hartua agian. Jazberriko kubalibre guztiak preskribatuta baleude bezala.

Testuingurua askotarikoa dela ere, edanaren gainean eraikitako harreman, aisialdi eta gizarte eremuan bizi gara. Eta, gainera, harro gaude horretaz. Entsaladarekin edo kafearekin gertatzen den bezala, ez dut inor ezagutzen probatutako lehen aldian garagardoaren edo patxaranaren zaporea gustatu zitzaionik. Hala ere, gehienek ikasten dute nabarmen ez gelditzeko garraztasun zenbait eztarrian behera pasatzen.

Txikiteroena galtzeko arriskuan dagoen espeziea da. Kristal lodiko baso motzek, kopa hanka meheei bide eman diete, kupela errioxarreko kiantzetara lerratu garen ahala, Manso anaiak kalimotxoaren bidegurutzean abandonatuta. Ardo onak bihotzerre gutxiago ematen baitu. Hartziduraren modari darraio, askori lupulua erein eta garagardoa artisau

erara egitea otu zaio. Eta aho sabaia aise ohitzen denez sasitik almitzera, erabakia jada ez da kaña edo zuritosa eskatu, IPA, lagerra, tostaturia, edo iragazi gabea aukeratzea baizik. Giza garapena izan daiteke, mingainaren zahartzarora bestela, gin-kasetik gin-tonicera; kopa zuritik beltzera pasatzea.

Atzerritarren begietara tabernan eskari bateratua egitea, potea jartzea alegia, ezohikoa da. Talde batasunaz eta zerbitzua arintzeaz harago, orde, presio sistema ukaezina da. Lagun artean alkoholik probatu gabe ibiltzeko, bi koartada posible besterik ez daude: autoa gidatu behar izatea eta granoen kontrako tratamendua. Gainontzeko abstemioentzat nekagarria da une oro egarririk eza justifikatzea, on beharrezko eskaintza etengabea. Are gehiago alternatibaren bodega murrizta bezain estigmatizatua denean: sagar zukua, biter kasa, tea edo freskagarriak. Enegarrenez balantzan, zer den osasuntsua eta zer sanaia.

Erromatar inperioak, zibilizazioaren oinarritzat zuen

**EZTABAIDA GENEZAKE
ZILEGI OTE DEN
SOZIALIZAZIOA HARTU
EMAN HORDITUETARA
LERRATZEA**

nonbait ardoa. Errusiako hotzari aurre egiteko, vodka ezinbestekoa iruditzen zaigu. Marrazki bizidun japoniarretan gurasoek sakea edaten dute. Mexikora ikasketa bidaian doazenek tekila ekartzen dute oroigarri gisa. Eta piraten bizitza hoberena da ron botilarekin.

Loteria zozketaren biharamunean, ezkontza ospakizunetan edo lasterketetako podiumetan, Moët Chandon apardunak isurtzen dira joritasunaren erakusgarri. Eztabaida genezake zilegi ote den sozializazioa hartu eman horditueta lerratzera, ukaezina dena da, arkumeari ongi doakiola txanpaina.

Ezkioko Igartubeiti dolare eta baserri museoan, kirikoketa hotsean azaltzen dute zeinen garrantzitsua izan zen sagardoa, Ternuara baleatara zihoazen euskal arrantzontzietan. Barrika estu luzeekin egingo zieten aurre eskorbutuari eta elikagai eskasiari.

Ez dago Ezkioetik urruti Okorro baserria. Kondairak dio, okorrotarren etxean, behin zahagi ardoa hustu omen zutela Gabonetan. Hala, auzokoren batek harrituta galdetuko zion etxeko nagusiari: "Zahagi bete edanda, haatik mozkortuko zineten ba?". Okorrotarrak erantzun: "Mozkortu? Gu? Ez, ez. Ama hasi zen apur bat, dantzan eta beste... baina mozkortu ez". ■

NON DAGO UZTARRIA?

Lehiaketan parte hartzeko aurkitu aldizkarian Uztarrria pertsonaia eta bidali erantzuna lehiaketakuztarria@gmail.com e-postara urtarrilaren 20a baino lehen. Bazkidearen izena eta telefono zenbakia zehaztu behar dira.

Saria: Kutxillo urdaitegiaren produktu sorta.

Abenduko Uztarrria aldizkarian Uztarrria pertsonaia non ezkutatuta zegoen asmatu behar zen: 9. orrialdean zegoen ezkutatuta, eta Alberto Zabala bazkidea izan da irabazlea.

URDAIAZPIKO,
HESTEBETEAk eta GAZTAK

Etxeko berezitasuna:
EZKUR URDAIAZPIKO IBERIKOA

Eñaut: 656 79 14 19
Oier: 618 24 01 73
kutxillo@gmail.com
Damazo Azkue 6
AZPEITIA

"Gorputzak baino gehiago mugitzen nau bihotzak mendian"

JOSE MARI AZPIAZU ALPINISTA ETA IDAZLEA

Gaztetatik bere bi pasioak diren mendia eta idazkuntza uztartzea lortu du Jose Mari Azpiazuk, 55 urte mendiari eskainiz, bai eta bederatzirako liburua argitaratuz ere. Hark azaldu du ez duela bizitza proiekturik gabe ulertzen.

Testua: **Leire Ibar**. Marrazkia: **Olatz Alkorta**. Argazkiak: **Leire Ibar eta utzitakoak**.

Azpeitiko Lagun Onak Mendi Bazkunan hasi zen lehen pausoak ematen Jose Mari Azpiazu (Azpeitia, 1953), 15 urte inguru zituela, eta ez zen denbora asko pasatu ordutik kanpoko hainbat mendirekin amesten hasi zenera. Lagun Onaken babespean elkartutako kideek –hala nola Azpiazuk berak, Jesus Mari Mendizabal *Errexilek*, Jose Luis Orbegozok, Jose Urbieta *Takolok*, Pako Lertxundik eta Juan Mari Olaizolak osatutako taldeak– orain hain ezaguna den Izarraizko harrobian eman zituzten lehen pausoak, eskalatze lehenengo zortzi bideak irekiz. "Orduan eskalatzea beste helbururik ez geneukan; ahalik eta konpromiso handieneko bideak egiten hastea zen gure nahia". Giro horretan murgildurik, taldea amesten hasi zen pixkanaka, baita "amets horiek mahai gainean jartzen" ere. Taldeak gutxieneko konpromiso maila bat izan behar zuela zehaztu zuten, eta kideek "izugarritzko ilusioarekin" heldu zieten erronka berriei. Amets horietatik sortu zen lehenengo espedizioa: 1976an Peruko Cordillera Blancako Salkantay mendira egin zutena. Gailurra egitea lortu ez bazuten ere, Azpiazuk adierazi du gauza asko ikasita itzuli zirela handik.

Mendirako grinaz gain, Azpiazuk idazteko zatelasuna ere bazuen garai hartan, eta *Extreme* zein *Desnivel* bezalako aldizkari entzutetsuetan idazten zuen. Hala, 25 urte inguru zituela sortu zitzaion bere lehenengo liburua izango zena idazteko aukera "berezia": Bartzelonako argitaletxe batetik *Alpinismo español en el mundo* izenburua izango zuen liburua idazteko proposamena jaso zuen. "Edozein pozteko moduko" eskaintza izan zela aipatu badu ere, 25 urteko gazte batentzako "ardura handiegia" iruditzen zitzaioala azaldu du: "Garbi neukan ni baino helduagoak eta ospetsuagoak ziren beste mendizale batzuen babesa beharrezkoa nuela liburua idazteko, bestela ez niola proiektuari eutsiko". Hori horrela, garai hartan Euskal Federazioko lehendakari zen Pako Iriondorekin eta Euskal Herrian punta-puntakoak ziren hogeimendizalerekin elkartu zen, eta haien laguntza izango zuela bermatu ostean, Bartzelonara deitu eta baiezkota eman zuen. 1980. urtean kaleratu zuen liburua, eta arrakasta handia izan zuen, 15.000 aletik gora saldu baitzituzten.

Handik gutxira, Josu Bereziartua alpinista azpeitiarrak egindako proposamenari ere eutsi zion Azpiazuk. Bereziartuak Himalaiara joateko proiektua zuen esku artean, Annapurna IIrako espedizioa, hain zuzen ere, eta hara joateko

gonbidapena egin zion Azpiazuri. "Arrisku handiko espedizioa zen hura, elur jausi asko izaten baitira han. Dena den, proiektuak aurrera egingo zuela esan zidan. Josu pertsona sinesgarria eta indartsua zen niretzat, eta haren egitasmoak maitemindu egin ninduen". Gauzak horrela, talde bateratu bat izatea lortu zuten, eta "lan askoren ondoren", baldintzak zehaztu zituzten. Honakoak hauek ziren bi baldintza garrantzizkoenak: batetik, erabaki zuten ez zela espedizio bakar bat izango, baizik eta jarraipena eman behar zitzaiola; eta bestetik, gaia serio hartu nahi zuten gazteentzako eskola eta ate bat izan behar zuela proiektuak. Ondorioz, Annapurna IIkoaz gain, Azpeititik beste bi espedizio egin zituzten, Everest eta Yalung Kang mendietara. "Azpeititik hiru espedizio oso interesgarri egin genituen. Gero jarraipenik ez zuten izan, ordea; hori da pena".

Bizipenak paperean

Azpiazuk bere bi pasioak, mendizaletasuna eta idazkuntza, uztartu izan ditu, eta bere ibilbidean zehar hainbat liburu ontzea egokitu zaio. Behinola, Euskal Herriko mendiei "merezitako omenaldia" egiteko nahia sortu zitzaion, eta hortik jaio zen *Nire barneko mendiak* liburua. Azpiazuk garbi zeukan ez zuela GPSrik erabili nahi liburua osatzeko: "Bertako mendiak ezagutzen dituzten pertsonekin jarri nahi nuen harremanetan, gauza asko ikusiko eta ikasiko nituelako". Horrez gain, liburu "ezberdina" egitea ere nahi zuen, "haratago zihoan" liburu bat. "Bihotza gehien mugitu didaten mendien inguruan idatzi nahi nuen. Baina bizitzan bihotza

ez dizute mendiek bakarrik hunkitzen, geure barnean ditugun mendiek ere bai; gure zalantzek, gure beldurrek...". Liburua 2015ean kaleratu bazuten ere, bost urte igaro ziren Euskal Herriko 500 gailur inguru egitetik liburuaren gaineko azken erabakiak hartu zituen arte.

Ondoren, Sebastian Alvaro alpinista eta *Al filo de lo imposible* telebista saioko zuzendari eta sortzailearekin trilogia bat sortzeko erronkari heldu zion. Azken lana iazko azaroan bukatu eta hiru liburuz osatutako bilduma kaleratu zuten. Lehenengoa *La vida en el límite de la vida* da, mendien ingurukoa; bigarrena *La vida en los confines de la Tierra*, poloei buruzkoa; eta hirugarrena, *La vida en los vacíos del planeta*, desertuen ingurukoa. "Ez genituen edozein motatako liburuak egin nahi, formatua ere berezia

Jose Mari Azpiazu

- **Jaiotze data:** 1953ko abenduaren 27a.
- **Ikasketak:** Marketin ikasketak.
- **Lanbidea:** Marketin eta komunikazio arloetan profesionala.
- **Marketinean eta komunikazioan arituko ez banintz...** Esploratzailea izango nintzateke.
- **Lanetik ateratzean gogoko dut...** Idaztea eta familiarekin nahiz lagunekin egotea.

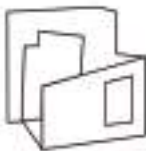
izatea nahi genuen. Ondo dokumentatutako eta ederrak ziren pasarteak kontatu nahi genituen, maitemintzeko modukoak. Gainera, istorio asko kontatzea nahi genuen, istorio labur eta anitzak, eta mundu guztiko argazki ikusgarrieekin laguntzea testuak".

Bizipoza

Azpiazuk bere burua kirolaritzat ez duen arren, "mendiko mistikaren barruan" dagoela sentitzen du. "Gorputzak baino askoz ere gehiago mugitzen nau bihotzak ni mendian". Hark adierazi duenez, zerbait gustatuz gero, "bizia" ematen du horregatik; eta horren adibide da mendia. "Mendia eskola bat da, eta beste bizi ikuspegi bat ematen dizu. Asko ikasten da mendian, umilago

izaten, esaterako, baita muturreko egoeretan barre egiten ere". Hala eta guztiz, garbi utzi du mendiaren handitasunaren aurka ez dagoela "zer eginik".

Azpeitiarrak aipatu du "jaio zen ume hura oraindik bizirik" mantentzen duela, eta hori dela "zaindu" beharrekoa. "Barruan daukagun ume hori hiltzen denean gu ere hil egiten gara". Azpiazuk esan duenez, ez du bizitza "proiekturik eta umiltasunik gabe" ulertzen, eta "inguruko gauzez maitemintzen" ikasi behar dugula esan du. "Lokomotoorei funtziona dezaten ikatza botatzen zaien eran, bihotzari ere ikatza bota behar zaio, bizipoza eman behar diogu. Eta bizipoz hori mendiak ematen dit niri". ■■■

URRATEGI
INTERIORISMO
barne diseinua

Arretxe 9
20730
Azpeitia
943-85 72 44

Arrogueta 27
20600
Elbar
943-85 72 44

www.urrategiinteriorismo.com

dica www.dica.es

Lotu azeri bakaizari bere benetako itzala.

Bost eta bat?

Elementu hauen artean gehienak hiruzpalau aldiz ageri dira, baina ugariena, berriz, bost aldiz ageri da. Zein ote da? Txantxangorria? Gerostia? Izei hostoa? Azeri-bustana? Bestalde, bada beste elementu bat sailik behin ageri dena. Jabetzen al zara?

Elementu hauen artean gehienak hiruzpalau aldiz

Sudokua

		Z	E		
E	Z			I	A
	R			E	
	Z			R	
R	A			Z	E
	E	I	R		

Zer dugu sudoku-taularen gainean? Bada, 2 azeri. Hain zuzen, erantzun horrek dituen hizkiak baliatu beharke dituzu sudokua osatzeko (Z, A, Z, E, R eta I).

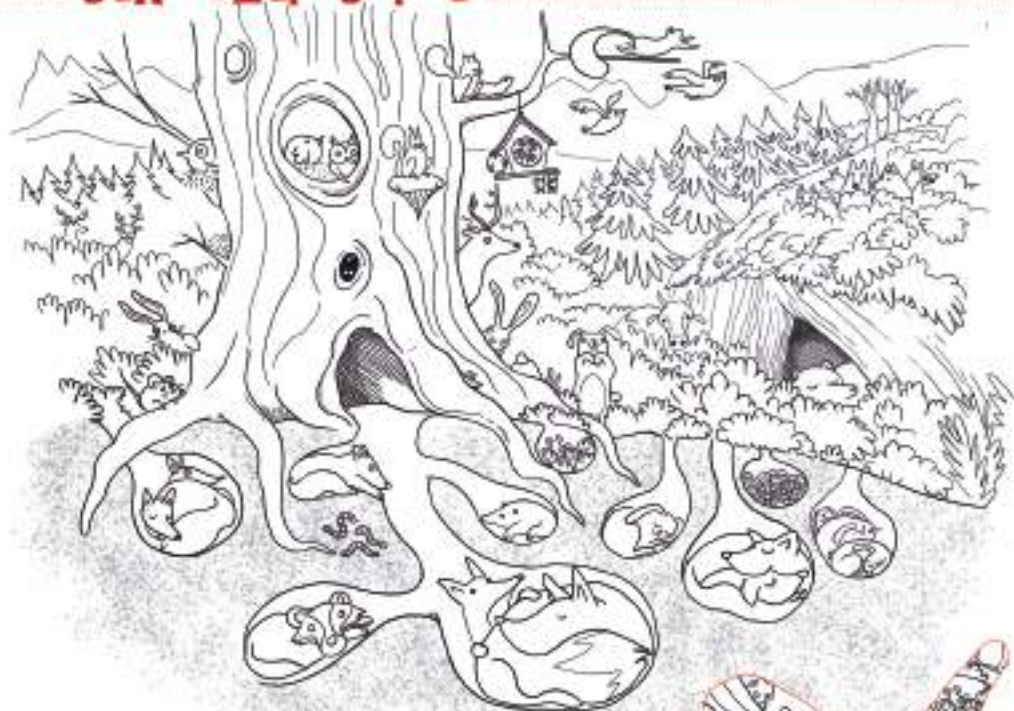

Aurkitu bi pinguinoen arteko aldeak. 11 dira guztira.

Baiez Hamak!

Bakoitzari berea

Mezu ezkutua

Klima aldaketak aztertu egin du taki hotzetako fauna, eta bereziki gure pinguinoak. Hala ere, zentzuzko esanera zahar bat hartu dute biek ahotan. Zein da? Eman marrazkitxo bakoitzari dagokion hizkia eta asmatuko duzu.

Irudi engainagarriak

Zati hauen artean erdiak (4) irudi handitik hartuta daude eta beste erdiak ez. Bereiz itzazu. Bide batez, margatu ezazu irudi nagusia.

Soluzioak ikusteko:
www.plazanbazan.eus/

"Elizara gustura joaten ginen gu, gerokoaren pozetan"

IOSU ETA JOXEMIEL MANZISIDOR KORRIKALARIAK

Arroagoian sortuak, nerabe zirela iritsi ziren Azpeitira Manzisidor bikiak. Jaiotzako loturari sendo eutsi diote eta eusten diote, lanean eta zaletasunetan parean ibili dira eta ibiltzen dira. Elkarrekin hasi zuten bizitzako maratolari bestelako dozenaka maratoi erantsi dizkiote. Azkena, New Yorken.

Testua: **Mailo Oiarzabal**. Argazkiak: **Mailo Oiarzabal eta utzitakoak**.

Manzisidor bikiak aipatzea eta biak korrika irudikatzea bat datoz. Besteak beste, guztira 41 maratoi dituzte hanketan. Joan den azaroaren 6an egin zuten orain arteko azkena, New Yorken. Elkarrekin, beste lasterketa asko egin izan dituzten gisara. Baina korrika ez ezik, lana ere elkarrekin egin izan dute eta egiten dute, eta zaletasunak eta lagunak ere partekatzen dituzte Iosu eta Joxemiel Manzisidorrek (Arroagoia, 1960).

Arroagoian eskolaratu ziren manzisidortarrak, eta Zestoako San Jose eskola publikoan jarraitu zuten ikasle ibilbidea. Koskortuta aldatu ziren eskolaz, baina ezin izan dute zehaztu zenbat urterekin; 9-10 urterekin dio Iosuk; "gehiagorekin" izan zela uste du, ordea, Joxemielek, 10-11rekin. Umetan, eskolatik irtendakoan "plazan futboleko" aritzen zirela gogoratu du Joxemielek, baina ohikoena "eskolatik baserrira" joatea izaten zutela erantsi du Iosuk. "Kalean asteburuan ibiltzen ginen gehiago, igandeetan elizara joan eta handik

irtendakoan eta". Larretxeberri baserrian, izan ere, "eginkizunak" ez zituzten inoiz falta izaten. "Gaur egun ez gara joaten, baina garai hartan elizara gustura joaten ginen, ondorengoaren pozetan", dio Iosuk, irribarre batekin. Lau anaia dira guztira manzisidortarrak; bikiak dira zaharrenak, urte batzuetako koskarekin, baserrian bizi ziren garaian txikiak ziren beste bi anaia, eta baserriko lanetan laguntzea bi zaharrenei zegokien, Iosuk eta Joxemielek azaldu dutenez.

Aitaren familian, berriz, hamahiru senide ziren. Aitona-amonek baserria saltzea erabaki zuten, eta Iosuren eta Joxemielen familia Azpeitira etorri zen bizitzera, Sanjuandegira. "15-16 urte" zituzten, eta Arroagoitik Azpeitirakoa aldaketa handia izan zela aitortu dute Manzisidor bikiak, urteen poderioz "Azpeitian oso gustura" bizitzera iritsi diren arren. "Gazteak ginen, baserritik asko irtetera ohitu gabeak", dio Joxemielek, bizileku aldaketaren hasierako talka gogoan. "Azpeitia herri dezentea zen, jauzi handia zen guretzako. Kale-kalea, ez ganadurik eta ez ezer...", gaineratu du Iosuk. Hala ere, nahiko azkar eta ondo moldatu ziren bi anaia. "Hasieran lagunik ez" zuten, ez baitzuten inor ezagutzen, baina laster

hasi ziren lagunartea osatzen. Bien bitartean, ordura arte bezala, "biak beti batera" ibiltzen ziren; "bikiak gara, bereiziezinak", Iosuren hitzetan. Gerora ere, hala ibili izan dira, beti elkarrekin.

Korrikaren boomak harrapatuta

Atletismoa ez da txikitatik datorkien zaletasuna. Eskola garaian futbolearen aritu ziren zerbait, baina Azpeitira etorri ezkerokoa dute korrikarako joera. Arnas luzeko korrikariak izan dira beti Manzisidor anaiak, eta egin dituzten maratoin zerrendan, Donostiakoa da gehien agertzen dena. Biek diote beren proba "kutuna" dela Gipuzkoako hiriburukoa: hamazazpi alditan korritu du Joxemielek, eta 11 aldiz Iosuk. Bereziki gogoan dute 1993koa, urte hartan maratoiaren Munduko Kopa jokatu baitzen Donostian, eta marka onarekin burutu zuten lasterketa hura bi anaiak, bi ordu eta 24 minutu pasatxotan.

Hain zuzen ere, Donostiako Maratoiaren hastapenen bueltan –1978. urtean jokatu zen lehen aldiz proba hori– korrikaren halako "boom bat" gertatu zela gogoratu du Iosuk, eta boom horrek "harrapatuta" hasi ziren bikiak lasterketak kateatzen. "Herri lasterketak ugaritzen hasi ziren. Gure inguruan, Urrestillan, Azpeitian Jai Karnabalean... antolatzen hasi ziren lasterketak, eta horrela hasi ginen gu". Joxemielen hitzetan, "futbolearen, txarrak; igerian, ezta atzeraka ere; bizikletan ezta pentsatu ere. Zeozer egite aldera hasi ginen korrika". Probatu, "egoki" moldatzen zirela ikusi, eta gustatu, denborarekin "bizio" bihurtzeraino, Iosuk dioenez.

Urte askoan batera egin dute atletismoan ibilbidea, baina ibilbide hori ez dute beti pareloan eramanez. Hasi, esaterako, ez ziren elkarrekin hasi. Iosu goiztiarragoa izan zen, soldadu joaterako hasia zen hura atletismoaren bidean; Joxemielek, berriz, 24 urterekin ekin zion bide horri. Aurrerago, Iosuri tokatu zitzaion atletismo kontuak pixka bat lasaiago hartzea, semeak txikiak zirela, Joxemielek maratoiak kateatzen jarraitu zuen bitartean. Bestelakoan, "beti elkarrekin", entrenatzen zein lanean; igeltsero aritu ziren urte luzez, "Bonbillorekin", eta azken urteetan autobideko mantenimenduko lanetan ari dira. Biak ere "nahiko lan gogorrak", baina hamar orduko lanegunetan ere, lanetik irteten eta beste ordu eta erdiko korrika saioa egitea izan da ohikoena manzisidortarrentzat urte luzez. "Gustuko lekuan, aldatarik ez", dio Iosuk. Inoiz

nagitasunak joz gero, hura gainditzeko pizgarriak bazituzten inguruan. Izan ere, bikiak korrikarako lagunarte zabalaren parte ziren, "kuadrilla polita"; Azurmendi, Apalantza, Diego Garcia, Blanco, Iturralde... aipatu dituzte.

Realzale amorratuak

Azaroan, New Yorken, bere ibilbideko hogeita hirugarren maratonia osatu zuen Joxemielek, eta hemezortzigarrena, berriz, Iosuk. Aspalditik zuten begiz jota AEBetako hiririk handieneko lasterketa ospetsua, azkenean lortu dute desio hori betetzea, eta ez dira joan izanaz damutzen. Astebeteko egonaldia egin zuten New Yorken eta "esperientzia ederra" izan zela diote. "Bazeukan fama, eta halaxe da", dio Iosuk maratonia eta haren inguruan sortzen den giroaz. "Ikusgarria" da, Joxemielen esanetan. Ibilbide osoa ikusle "beteta" zegoela nabarmendu dute biek: "Behobia-Donostian izaten da ba, Bulebarreko bukaerako irudia? Ba horrelaxe, ibilbide osoan". Gainerakoan ere gustura ibili dira Amerika aldean. Aitzakia bakarra aurkitu diote bidaiari: janaria. "Pizza eta saltxitxa zen dena, han ez zegoen garbantzurik eta dilistarik".

New Yorkekoa izan da atletismoarekin lotuta manzisidortarrek orain arte egin duten bidaiarik luzeena. Izan ere, etxetik gertuko lasterketak dira nagusi bikien palmarean, Donostiako Maratonia guztien gainetik buruan dela. Bienak batuta dituzten 41 maratoietatik "zazpi edo zortzi" egin dituzte elkarrekin, hala ere. Egindako gutxiago izan arren, urrunekoak gehixeago dira Iosuren zerrendan: Sevillakoa (Espainia) bitan korritu du, eta Frankfurtekoa (Alemania), Turingoa (Italia) eta Bartzelonakoa ere probatutakoa da, besteak beste. Joxemielen zerrenda luzean, berriz, Pariskoa da urrutienekoa. Etxetik gertuago, Torrelavegan (Espainia), lehiatu zen Joxemielen anaiak probatu ez duen distantzia batean: 100 kilometroko lasterketa. Bakarra egin du, "probatzeko kapritxoa" zuelako, baina distantzia ultra luzeak ez zuen katigatu.

Atletismoa bidaiatzeko edota bazter berriak ezagutzeko tresna gisara gutxi baliatu dutela aitortu dute, beraz, bi anaiak. Bietako inor ez da aparteko bidaiazalea, baina Iosuk badu erretiroa hartutakoan "autokarabanarekin eta" hara eta hona pixka bat gehiago ibiltzeko esperantza. Joxemielek, berriz, badu mendirako joera, eta mendi martxak ere bat baino gehiago ditu eginak. Bada, baina, bikiak lotzen dituen beste zaletasun

Donostiako Maratoia izan da bikien proba kutuna. Argazkian, 1989koan. UTZITAKOA

"HERRI LASTERKETAK UGALTZEN HASI ZIREN. URRESTILLAN, AZPEITIAN JAI KARNABALEAN..."

IOSU MANZISIDOR

"ESKOLAN, SOLDADUSKAN, LANEAN, KORRIKA... BIZI OSOAN IBILI IZAN GARA ELKARREKIN"

JOXEMIEL MANZISIDOR

bat: futbola, eta bereziki, Real. Iosuren etxea duela hogeit urtetik apaintzen duen bandera txuri-urdina da zaletasun horren lekuko. Atotxan jokatzeko zuenean sarritan joaten baziren, Real. Anoetan jokatzeko hasi zenetik klubaren bazkide dira Manzisidor anaiak, eta Donostiako taldearen etxeko partida gehienetan han izan ohi dira. "Horretan ere antzeko ideiak dauzkagu. Oso Realekoak gara", dio Iosuk, Joxemielek irribarre batekin "hau ni baino gehiago" bota badu ere.

Bikien arteko harremana eta lotura bereziki estua izan ohi dela esaten da, eta Iosu eta Joxemiel Manzisidor bat datoz horrekin. "Eskolan batera, soldaduskan batera, lanean batera, korrika batera... Bizi osoan ibili izan gara elkarrekin", laburbildu du Joxemielek. "Izaten ditugu haserrealdiak, baina beti bueltatzen gara", dio Iosuk. Azken horrek badu gutxienez beste maratoi bat egiteko ilusioa, "hartara bien artean 42 osatzeko", dio, maratoiaren kilometro kopuruaren zenbaki bera mugarritzat hartuta. Joxemielek, aldiz, azkena New Yorkekoa izan dela dio. Maratoietan ez, beraz, baina ziur Manzisidor anaiek elkarren ondoan korrika jarraituko dutela. ■

Inertziatik kontzientziara

MIREN SEGUROLA

Euskarari buruzko adierazle asko ari dira herriki labetik ateratzen. 2022ko euskararen ezagutza, lehen hizkuntza eta etxeko erabilera dira jaso ditugun azkenak. Horiek hartuta, udalerri euskaldunen egoera soziolinguistikoaren bilakera aztertu du Uemak udazken honetan. Mankomunitatea osatzen duten herri guztien datuak aletu ditu, euskaldunen eta erdaldunen kopurua nahiz lehen hizkuntza edota etxeko erabilera aintzat hartuta, besteak beste. Azpeitiko datuak ere ikusi ahal izan ditugu, eta egoera beste zenbait lekutan baino hobea den arren, ezinbestekoa da hausnarketa egitea eta zenbait ondorio nabarmentzea.

Batetik, ezagutzari dagokionez, euskaldunen portzentanajea antzekoa da Azpeitian azken 40 urteotan: %87,1881ean, %87,6 2011n eta %86,95 2021ean. Udalerri euskaldun gehienetan bezala, ordea, aldatu egin da euskaldunaren profila Azpeitian ere. Eskolak ezagutza bermatu du, baina gero eta herritar gehiago ditugu jatorriz euskaldunak ez direnak. Lehen hizkuntza euskara dutenen kopuruari begiratu besterik ez dago:

%83,8 1991n, %75,5 2011n eta %71 2021ean. Horrek eragin nabarmena du etxeko erabileran eta euskararen eta kulturaren transmisioan ere. Etxeko erabilerari dagokionez, maldan behera doa ehunekoa: %76,8 1991n, %68,2 2011n eta %62,4 2021ean.

Argi dago, beraz, euskaldunen profila aldatzen ari dela, eta zorionez, lehen hizkuntza euskara ez izan arren, euskaraz dakiten herritar asko ditugula. Kaleko erabileraren datuek bost puntuko igoera erakutsi dute azken lau urteotan, eta gaur egun, herritarren %86,6 euskaraz aritzen dira kalean Azpeitian.

Datua oso ona da, beste udalerri euskaldun batzuekin alderatuta. Ezagutza altua izan arren, lehen hizkuntzak eta etxeko erabilerak behera egiten dutenean, erabilera ere maldan behera hasten baita. Azpeitian, ordea, eutsi egiten zaio kale erabilerari. Baina kale erabilera beste adierazle

bat baino ez da: une jakin batzuetan ibilbide jakin batzuetan entzuten den hizkuntza adierazten du. Horrek, noski, zerikusi estua du azpeitiarren izaeran euskarak duen lekuarekin eta Azpeitiko egoera eta eskaintza soziokulturalarekin, besteak beste. Euskaraz eta euskaratik ulertu eta lantzen duten herriko dozenaka eta dozenaka taldek, elkartek eta eragilek lortu dute azpeitiarren eguneroko ohiko hizkuntza naturala euskara izatea, eta horrek euskara lasai erabiltzeko ekosistema osatu du Azpeitian. Arnasgunea da oraindik Azpeitia.

Datuen aurrean, ordea, ezin dugu lasai geratu. Euskal hiztunon inertziatik kontzientziarako saltoa ematea ezinbestekoa izango da Azpeitiak arnasmune izaten jarraitzeko. Euskarari eutsi egin behar diogu. Azpeitian arau soziala euskaraz aritzea da, baina ohiturak aldatzen ari diren heinean, etorkizunaren orubeak beste esparru batzuetan ere sustraitzen dira: hedabideak, ikus-entzunezkoak, *streaming* plataformak eta abar. Ezinbestekoa dugu dauden arriskuei aurre hartzea, inertziak euskaratik aldendu ez gaitzan. ■

EZINBESTEKOA DUGU DAUDEN ARRISKUEI AURRE HARTZEA, INERTZIAK EUSKARATIK ALDENDU EZ GAITZAN

GUkAZERBITZUAK

www.gukazerbitzuak.eus

08

Ikus-entzunezkoak

09

Argitalpen
digital
multimedia

01

Publizitatea

Papera

Atari digitalak

Telebista

02

Estrategia eta
planifikazioa

03

Komunikazio
kanpainak

04

Eduklen
sorkuntza

05

Webguneak eta
marketin
digitala

06

Diseinu
lanak

07

Identitatea
eta marka irudia

**MARKETIN eta
KOMUNIKAZIO
ZERBITZUAK**

B

K

erlo

uH

nn

ZH

Araba kalea 27, 20800 Zarautz (Gipuzkoa) • Soreasu 1, 20730 Azpeitia (Gipuzkoa)

943-81 38 41 gukazerbitzuak@ukt.eus

MAHAI EGUTEGIA 2023

1,5€

Gure bulegoetan eskuratu:

AZPEITIA. Soreasu z/g. 943-81 38 41 · **ZARAUTZ.** Araba kalea, 27. 943-89 00 17

B

BALEIKE

K

KARKARA

erlo

ERLO

MAXIXATZEN

UH

UROLA KOSTAKO
HITZA

U

UZTARRIA

ZH

ZARAUZKO
HITZA

Errepasoa 2022. urteari

Urte berrian sartzearekin bat, atzera begira jartzeko ariketa egin du Uztarriak. Hainbat izan dira 2022an zehar Azpeitian izandako une esanguratsuak; batzuk tristeak, besteak alaiak, eta tartean, baita historikoak ere. Urteko unerik garrantzitsuenetakoak bildu ditu hedabide honek, irudietan.

Testua: **Erredakzioa**. Argazkiak: **Uztarria**.

Azkenean, festak bueltan

COVID-19aren izurriak bi urtez gizarte osoa baldintzatu ostean, pixkanaka, albiste hobeak heltzen hasi ziren otsailean. Labi batzordeak osasun larrialdi egoera indargabetu zuen hilaren 10ean, eta horrek ahalbidetu zuen herrian festak normaltasunez ospatu ahal izatea. Hori horrela, karnabaletarako prestatutako egitaraua osorik egin ahal izan zen, eta herritarrek erruz gozatu zituzten urteko jai egunik alaiena, aspaldiko partez, lasai eta pozik. Argazkian, bi haur Elegante Egunean.

Hirugarren profesionala

Unai Alberdi pilotariak etxean egin zuen profesionaletan debuta. Andoni Aretxabalearekin bikotea osatuta, 22-17 galdu zuen Azpeitiko aurrelariak estreinako partida Izarraitz pilotalekuan, Bengoetxea VI.aren eta Uriondoren kontra; Oinatz Bengoetxearen agurreko jaialdietakoa ere izan zen urtarrilaren 21ean Azpeitian jokaturakoa. Alberdi II.arekin –izen hori hartu du Arauntzako anaia eta gazteenak–, Azpeitiko hiru esku pilotari ari dira profesional mailan lehiatzen: Unai Alberdi bera, haren anaia Jon eta Julen Eiguren.

Elizkaleko etxea, goitik behera

Elizkaleko 24. zenbakidun etxearen zati bat kalera erori zen martxoaren 15eko goizaldean. Inor ez zen bizi etxe horretan eta kalte pertsonalik ez zuen eragin ezbeharrak, baina segurtasuna bermatzeko, inguruko bi eraikinetan bizi ziren hemezortzi herritar beren etxeetatik atera behar izan zituzten. Erortzen hasitako etxea egonkortzen ahalegindu baziren ere, azkenean hura eta haren ondoko 22. zenbakidun etxea, biak, guztiz eraistea erabaki zuen udalak, segurtasunagatik; eta horrela egin zuten (argazkian), hilaren 17an.

Iñaki Segurola joan da

Iñaki Segurola *Ogrue* (Azpeitia, 1962) idazlea, filologoa eta hiztezigilea hil zen apirilean. Batik bat, hiztezigintzan eginiko lanagatik izan zen ezaguna Segurola Euskal Herrian, baita hainbat hedabidetan kolaboratzen zuelako ere. Horrez gain, hainbat liburu ondu zituen hark; orain gutxi argitaratu dute hark hil aurretik idatzitako *Ganorexia* lana. Hainbat izan dira haren heriotzaren harira jendeak plazaratutako iritziak eta egindako aitortzak.

Lehen aldiz, kaleko pintura lehiaketa

Azpeitiko Kale Pintura Lehiaketaren lehen edizioa egin zuten maiatzaren 8an. Guztira, 22 helduk eta 18 gaztetxok parte hartu zuten egitasmoaren lehen edizioan, eta Juanjo Altuna arrasatearra izan zen irabazlea. Epaimahaiaren arabera, "maila handiko" lanak aurkeztu zituzten lehiara. Era berean, maiatzean hasi zuten Euskal Herriko I. Elektrotxarangen Lehiaketa, eta jendetza elkartu zen saio guztietan. Elektrotxuflak irabazi zuen lehen edizioa.

Skate parke berria, inauguratuta

Ekainaren 21ean inauguratu zuten Izarraizko Ateko skate parke berria, Sanjuandegiko skate parke zaharraren oinordekoa. Harrezkero, makina bat haur, gazte zein heldu igaro da handik.

Mirari Uria, Munduko eta Europako txapeldun

Uda oparoa izan zen Mirari Uria futbolariarentzat. Realeko aurrelari azpeitiarrak 19 urtez azpikoen Europako Txapelketa irabazi zuen aurrena Espainiako selekzioarekin Txekiar Errepublikan –bi gol egin zituen txapelketa horretan–, eta aste batzuen buruan, baita 20 urtez azpikoen Munduko Txapelketa ere.

Kartelak, zeresana

Uztail amaieran atondu zuen Azpeitiko Udalak Munategiko bidegurutzeko biribilgune berria. Beste zenbait elementurekin batera, Azkoititik Azpeitirako noranzkoan irakur daitekeen *Azpeitia* kartela jarri zuten. Txantxarako eta bestetarako hizketagaia eman zuen aipatutako kartelak; are gehiago, abuztuaren 14an, Azkoitiko jaien txupinazoaren eguneko goizaldean, karteletako *Azpeitia* gainetik gorriz idatzitako *Andramaxek!!!* hitzarekin esnatu zenean.

Euskararen erabilera kezka

Euskara, eta zehatzago, euskararen erabilera, hizpide izan ziren behin baino gehiagotan joan den udazkenean. Euskararen plan estrategikoa osatzeko parte hartze prozesua abiarazi zuen udalak irailean, eta irailaren 20an aurkeztu zituen Soziolingustika Klusterrak udalaren eskariz egindako hizkuntzen kale erabileraren azken neurketaren emaitzak. Erabilera datua Azpeitian orain arte neurtutako onena da: neurtzaileek kalean entzun zituzten elkarrizketen %86,6 euskaraz izan ziren. Neurketaren emaitzen aurkezpenera joandako gehienek, ordea, herrian orain ere euskara nagusi dela aitortuta, erabileran atzerakada gertatzen ari dela zioten.

Piaspe, Ekindar... Energia trantsizioaren erronkak eta talkak

Energia trantsiziorako hondar aleak nondik eta nola jarri eztabaidagai izan da 2022an, baita Azpeitian ere. Statkraft enpresak Sañoa aldean zentral eolikoa jartzeko asmoa iragarri zuen irailean –Piaspe proiektua–, ikusmina, kezka zein kontrakotasunak azaleratuz; urriaren 11ko Soreasuko batzarra izan zen horren adibide. Ekindar kooperatiba sortu berriak, berriz, lehen batzarra egin zuen toki berean hilaren 26an.

Euskal Antzerki Topaketen 40. aldi borobila

Azaroa antzerkiaren hilabetea izan zen beste behin. Gainera, 40. edizioa osatu zuten Euskal Antzerki Topaketek, eta *Herriye* herri antzerkiaren arrakasta –harentzat izan zen Ikusleen Saria– izan zen urteurren borobilaren ikurra, Soreasu auzoko mural bereziarekin batera.

Udaberrirako gertu

Udal eta foru hauteskundeak
 egingo dira datorren
 udaberrian, eta hitzordu
 horri begira prestatzen
 hasita daude alderdi
 politikoak. Azken
 egintaldietan udalean
 ordezkaritza izan duten biek
 amaitu berri den urtean
 jakinarazi dute datozen udal
 bozetan zein alkategai
 aurkeztuko dituzten: Nagore
 Alkorta egungo alkatea
 izango da berriro EH
 Bilduren zerrendaburua, eta
 Jabier Altunak hartuko du
 Amaia Etxeberriaren lekukoa
 EAJren alkategaitzan. ■■■

SOKA LUZEAN

AMAIA ALBERDI

Gaztaina kukurutxo energetikoa

Hotzak gorritu dit musua. Ezin dut gorago itxi nire jakaren kremlera, eta ia pare bat metro dituen bufandaz osatu dut lepo inguruan kabi epela. Kanean behera noala, une batez, geldiarazi egin nau ke usainak, danbolina bira eta bira dabil. Sabela eta gorputza epeldu nahian, esku artean hartu dut gaztaina kukurutxo.

Gaur egun, gaztaina puntualki ageri da gure artean, eta bertan ekoizitako gaztainaz ari bagara, ia-ia ikusezina da herrietako kaleetan. Aldiz, izugarrizko garrantzia izan du gaztainak euskal lurraldean neguko elikagai modura; pentsa, jakien erdia gaztaina zen orain dela 60-70 bat urtera –atzora– arte.

Neguan, gorputzeko beroa mantendu dadin, azkartzeko joera dauka gizakion metabolismoak –organismoaren erreakzio fisiko-kimikoen multzoak–. Kalorien errekuntza areagotzen du metabolismo bizkorrak. Ondorioz, neguan, kalorietan aberatsak diren elikagaiak kontsumitzea aholkatzen da. Gaztaina fruitu interesgarria da energia iturri, kaloria iturri, modura; izan ere, gantz kantitate gutxi eta karbohidrato eduki altua ditu, eta hori dela eta, patata eta garia bezalako elikagaien parekoa da nutrizionalki. Are gehiago, gaztaina eskukada bat jatea barra energetiko bat jatearen parekoa da.

Atzerakada nabarmena izan du gaztainak, ordea. Amerikar jatorriko artoa, babarruna eta patata gure dietan txertatzeak garrantzia kendu zion gaztainari. Oinbeltza deituriko izurriak kaltetu zituen Euskal Herri osoko gaztainadi gehienak ondoren. Zuhaitzaren sustraia kaltetzen duen onddoa dago oinbeltza gaitzaren atzean, eta horrek gaztainondo osoa lehortzea eragiten du. Baina Gure Bazterrak taldeko kide den Unai Bikuñak argi azaltzen duenez, oinbeltzak sorturiko kalteak handiak izan baziren ere, industrializazioak eragindako baserriaren gainbeherarekin batera etorri zen gaztainarena ere.

Garaikoa, bertakoa eta osasuntsua. Hiru hitz potolo horiek biltzen ditu gaztainak, baina, ahaztu samar daukagu. Agian, guran fruitu horrekiko interesa berpiztu dadin, eslogan berri baten beharra dauka gaztainak. Honelako zerbait proposatzen dut: *Gaztaina kukurutxo energetikoa, indar-garria, osasuntsua eta betikoa.* ■

**IZUGARRIZKO
GARRANTZIA IZAN DU
GAZTAINAK EUSKAL
LURRALDEAN NEGUKO
ELIKAGAI MODURA**

BOTEPRONTOAN

IGNACIO ARAKISTAIN

Zaharrak berri

Badirudi lotua dugula egutegi berriak horman eskegitzea eta etapen hasiera. Atzean uzten dugun urteak guran eragindakoak memoriako ganbarara bidaltzeko desiraz itxaron ohi dugu urtarrileko orria, hamabi hilabetekoa kaskarra izan denean batik bat. Kasu honetan, badaramatzagu ia hiru urte luze amaitzen ez den orri beltzez jositako segida honi konpultsiboki kapituluak ezabatu nahian. Pandemiaren aleei gerraren sailak jarraitu zion, eta konfliktu belikoari inflazioaren matrakak. Azken bi egutegi aldatzeek gehiago izan dute tramitetik benetako aro berrien hastapen itxaropentsutik baino.

Urte zaharrari minutuak agortzearekin batera utziko diote zenbaitek erretzeari eta helduko diote beste hainbatek kirola egiten hasteko iraungitako promesa hari. Izango da tartean dieta exotikorik abiatuko duenik ere, udako egunak gertuago ditugula argudiatuz. Guztia izango da asmo on eta promesa, lehendik dugunak asetuko ez bagintu bezala. Finean irekitzen zaigun ziklo berri orok nahi dio iraganari librete irakurri, etxeko lanak jarri etorkizun freskoari. Inertziei ihes egitea, ordea, nekeza da, eta jarraituko dugu sumatzen berrienetan ere zaharraren usaina. ■

TiEN21ESNAOLA

ZATOZ
DENDA BERRITUA
EZAGUTZERA!

Pablo VI, 3 · Tel.: 943-08 03 55 · esnaelek@outlook.com

IZAN IRAKUR ZALE!

**EGIN BAZKIDE ETA %30 EKO
DESKONTUA IZANGO DUZU**
bazkide@ukt.eus • 943-81 38 41

Uztarrria

LAGUNTZAILEA

Dirigido por: Iñaki Sáenz

